

РЕШЕНИЕ

№ 66

гр. Велико Търново, 20.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВЕЛИКО ТЪРНОВО, ТРЕТИ ГРАЖДАНСКИ И ТЪРГОВСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и първи февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: ГАЛЯ МАРИНОВА

Членове: МАЯ ПЕЕВА
ИРЕНА КОЛЕВА

при участието на секретаря ВИЛЯНА ПЛ. ЦАЛОВА
като разгледа докладваното от МАЯ ПЕЕВА Въззивно гражданско дело № 20234000500506 по описа за 2023 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 258 и сл. ГПК.

С Решение № 161 от 11.08.2023 г. по гр.д. № 126/2023 г. Окръжен съд Габрово е осъдил Прокуратурата на Република България да заплати на Б. С. М. сумата от 4500 лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди във връзка с незаконно повдигнато и поддържано обвинение по ДП 165/2020 г. по описа на РУ Дряново за извършени престъпления по чл. 316, пр. 1 вр. чл. 309, ал. 1, пр. 1 НК, за които е бил признат за невиновен, ведно със законната лихва върху тази сума, считано от 07.10.2021 г. до окончателното ѝ изплащане, като е отхвърлен искът за разликата до пълния му предявен размер от 26000 лв.

Против това решение е постъпила въззивна жалба от Б. С. М. в частта, в която е отхвърлен искът – за горницата над 4500 лв. до пълния претендиран размер от 26000 лв. Наведени са доводи за неправилна оценъчна преценка относно причинените вреди и по-конкретно за сериозното увреждане на здравето в резултат на получения миокарден инфаркт. С оглед на това,

жалбоподателят счита, че съдът е следвало да определи значително по-високо по размер обезщетение за претърпените неимуществени вреди. М. е изпитвал силни болки и страдания не само непосредствено след настъпване на инфаркта, но и продължителен период след това. Животът му е променен завинаги, следвало е да започне специални диети, прием на медикаменти, като и към настоящия момент не е възстановен напълно и не се очаква възстановяване. Бил с изключително добро име в обществото, ползвал се с авторитета на добър професионалист и почтен човек. Наказателното преследване му се отразило изключително негативно, бил силно притеснен за това как ще приемат хората около него тези обвинения. С оглед на това се сочи, че определящо значение за размера на обезщетението има не продължителността на наказателното преследване, а тежестта на увреждането, получено от ищеца, и което ще има неблагоприятни последици до края на живота му.

Моли съда да отмени решението в обжалваната част като неправилно и вместо него да постанови друго, с което бъде уважен изцяло предявения иск за обезщетение на претърпените неимуществени вреди.

В срока по чл. 263, ал. 1 ГПК въззиваемата страна не е депозирала отговор по тази жалба, но в съдебно заседание заема становище за нейната неоснователност.

По делото е постъпила и въззивна жалба от Прокуратурата на Република България. Излагат се доводи, че от събраните по делото доказателства не се установява безспорно наличието на всички изброени от ищеца вредни последици. Сочи се, че мотивите на съда са вътрешно противоречиви, като се коментира заключението на съдебно-медицинската експертиза. По делото не е доказана по несъмнен начин причинно следствената връзка между воденото наказателно производство и твърдяните неимуществени вреди. Липсва произнасяне и по възраженията на Прокуратурата в тази посока. Не са отчетени видът, предметът, тежестта и наказуемостта на конкретно предявеното обвинение, липсата на мярка за неотклонение и мярка на процесуална принуда, както и разумните срокове за приключване на производството. Уваженият размер не кореспондира с вида и интензитета на реално претърпените вреди, и е прекомерно завишен.

Отправено е искане решението да бъде отменено в частта относно

уважения размер на присъденото обезщетение за неимуществени вреди или се постанови друго, с което той се намали, съобразно принципа за справедливост.

В срока по чл. 263, ал. 1 ГПК не е постъпил отговор по тази жалба, но в съдебно заседание същата се оспорва като неоснователна.

Настоящият състав, като взе предвид наведените в жалбите оплаквания, становищата на страните и като прецени събраните по делото доказателства, приема за установено следното:

Въззивните жалби са подадени в срок, от надлежни страни, срещу подлежащ на обжалване съдебен акт, поради което се явяват процесуално допустими и следва да се разгледат по същество.

При извършване на проверката по чл. 269 ГПК настоящият състав констатира, че оспореното съдебно решение не страда от пороци, водещи до неговата нищожност – постановено е от законен състав, в пределите на правораздавателната власт на съда, в писмена форма, с разбираемо изложени аргументи, подписано от председателя на състава. При извършената служебна проверка въззивният съд констатира, че съдебното решение е допустимо в обжалваните части, поради което следва да пристъпи към решаване на спора по същество, съгласно чл. 271, ал. 1 ГПК.

Първоинстанционният съд е бил сезиран с искова молба от Б. С. М. против Прокуратурата на Република България за репарирание на неимуществени вреди, търпени вследствие на поддържано обвинение за престъпление по чл. 316, пр. 1 вр. чл. 309, ал. 1, пр. 1 НК, по което е бил оправдан, като вредите ищецът оценява на 26000 лв., която сума претендира, ведно със законната лихва от 19.01.2021 г. до окончателното изплащане. Излага обстоятелства, че е човек с безспорно добро име и авторитет, с утвърдена експертиза и лоялност към обществото и своя работодател, като с повдигането на обвинение е засегнат и уронен престижът му на доблестен и почтен служител. Повдигането на обвинение предизвикало силни тревоги и притеснения за това как би се отразило това обвинение на неговата професионална дейност. Изпаднал в силен емоционален стрес, затворил се в себе си, чувствал се подтиснат, загубил съня си. Ден след като представителя на Районна прокуратура Дряново внесъл протест срещу постановеното оправдателно решение, М. получил миокарден инфаркт, което наложило

двукратното му постъпване на лечение в болнично заведение. След изписването се наложило трайно да се лекува с медикаменти, животът му се променил коренно, имал нужда от постоянни грижи за себе си от трети лица. Освидетелстван от ТЕЛК. Лишил се от любимото си хоби – лова, тъй като са му отнети всички притежавани от него оръжия.

С отговора на исковата молба Прокуратурата на Република България е направила следните възражения: Не са доказани елементите от фактическия състав на непозволеното увреждане и по-конкретно вредните последици за ищеца да са резултат единствено и само от воденото наказателно производство. Сочи се, че спрямо ищеца не е вземана мярка за неотклонение, повдигнатото обвинение не е за тежко престъпление, разследването и съдебното производство по внесеното от съда предложение по чл. 78а НК са протекли в разумни срокове. Не са ангажирани доказателства за увреждането на физическото здраве на ищеца, твърдените от него емоционални преживявания и причинно-следствената връзка с неоснователното обвинение, както и че вредите надхвърлят обичайните такива при водене на наказателното производство. Не се доказва оръжието на ищеца да е иззето по разпореждане на Прокуратурата във връзка с конкретното обвинение. Оспорва се началният момент на претенцията за лихва за забава.

С обжалваното решение съдът е приел, че са налице основанията за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди на ищеца и като са анализирани правно значимите към определяне на размера му факти, е приет за справедлив размер на обезщетението сумата от 4500 лв., в каквата част предявеният иск е уважен, ведно със законната лихва, считано от влизане в сила на решението – 07.10.2021 г. до окончателното изплащане, като претенцията за разликата до 26000 лв. е отхвърлена като неоснователна и недоказана.

Настоящият състав намира, че формираната и изложена в мотивите на решението на първоинстанционния съд фактическа обстановка е пълна, правилна и кореспондираща със събрания доказателствен материал. На 15.01.2021 г. Б. С. М. е привлечен като обвиняем по ДП 165/2020 г. на РУ Дряново за това, че на 04.10.2017 г. в гр. Дряново, съзнателно се ползвал пред администрацията на Община Дряново от неистински частен документ – 1 бр. заявление до Кмета на Община Дряново, за издаване на разрешение за

отсичане на над 5 бр. дървета и на лозя над 1 дка, като от него за самото съставяне не може да се търси наказателна отговорност – престъпление по чл. 316, пр. 1 вр. чл. 309, ал. 1, пр. 1 НК. Постановлението за привличане е предявено на 19.01.2021 г., на същата дата ищецът е разпитан като обвиняем. Не е вземана мярка за неотклонение. На същата дата му е предявено разследването. След извършване на допълнителни процесуални действия, на 02.03.2021 г. с протокол отново е предявено разследването на М..

Районна прокуратура Габрово, ТО Дряново е внесла на 13.04.2021 г. в Районен съд Дряново предложение за освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание на основание чл. 78а НК спрямо М. за деянието, за което е привлечен като обвиняем. Образувано АНД № 58/2021 г. на Районен съд Дряново. Насрочено съдебно заседание на 28.04.2021 г., отложено по искане на процесуалния представител на обвиняемия, на 31.05.2021 г. проведено съдебно заседание, като и на двете дати М. се е явил лично.

С решение № 37/31.05.2021 г. по АНД № 58/2021 г. на Районен съд Дряново признат за невиновен и оправдан по повдигнатото обвинение за престъпление по чл. 316, ал. 1 вр. чл. 309, ал. 1, пр. 1 НК.

На 14.06.2021 г. по внесен протест против постановеното решение е образувано ВАНД № 169/2021 г. на Окръжен съд Габрово. Проведено едно съдебно заседание, на което М. се е явил лично.

С Решение № 58/07.10.2021 г. по ВАНД № 169/2021 г. на Окръжен съд Габрово първоинстанционното решение е изменено в частта относно мотивите и основаниято за оправдаването на Б. М., като е прието, че обвинението за престъпление по чл. 316 вр. чл. 309, ал. 1 НК не е доказано и е налице основаниято на чл. 304 НПК за оправдаване на обвиняемия, като решението в останалата му част е потвърдено. Решението на Окръжен съд Габрово е окончателно.

От приложените трудов договор, експертни решения на ТЕЛК се установява, че ищецът работи като старши лесничей.

Видно от епикриза, издадена от УМБАЛ „Света Марина“ ЕАД, гр. Варна ищецът е постъпил в лечебното заведение на 16.06.2021 г., изписан на 21.06.2021 г. Поставената диагноза е исхемична болест на сърцето, остър долен и деснокамерен миокарден инфаркт, коронарна атеросклероза –

двусъдова болест, непродължителна камерна тахикардия, дислипидемия. Изписан с подобрение и препоръки за подходящ хигиенно-диетичен и адекватен двигателен режим. На 26.07.2021 г. отново постъпил в лечебното заведение – епикриза, издадена от УМБАЛ „Света Марина“ ЕАД, гр. Варна, изписан на 27.07.2021 г. Поставената диагноза е исхемична болест на сърцето, долен и деснокамерен миокарден инфаркт в хроничен стадий, коронарна атеросклероза – двусъдова болест, дислипидемия. Изписан с подобрение и същите препоръки.

Видно от Експертно решение № 90349/11.02.2022 г. на ТЕЛК освидетелстван с 80 % трудова неработоспособност за една година, а с Експертно решение № 90132/18.01.2023 г. – с 50 % трудова неработоспособност за две години.

Изслушана е съдебно медицинска експертиза, която установява, че на 16.06.2021 г. М. е получил остър миокарден инфаркт, по повод на който е приет в болница и лекуван до 21.06.2021 г. Поставен му е стент на дясна коронарна артерия и е установено стеснение и на лява коронарна артерия, наложило повторно постъпване в болница на 26.07.2021 г., където му са поставени два стента и на лява коронарна артерия. Нарушеното коронарно кръвообръщение на сърцето, независимо от това дали е настъпило остро или е хронично, води до ограничаване на физическия капацитет на болния. Това е наложило и определяне на процент нетрудоспособност на ищеца. Периодът на нарушен комфорт на живота на М. е бил от момента на получаване на острия миокарден инфаркт и продължава към настоящия момент, като през първата година от получаването на инфаркта е било необходимо да се спазва по-строг режим на ограничена физическа активност. Болката при миокарден инфаркт е с висок интензитет и се определя като една от най-силните болки, които изпитва човек. Може да трае от минути до часове и да бъде с различна интензивност. След преминаване на острия период, след предприемане на медикаментозно лечение и/или инвазивно кардиологично лечение чрез поставяне на стент болковият синдром се овладява. В хроничния стадий на миокарден инфаркт може да има периодично усещане за стягане и болка в гърдите с различен интензитет, които се провокират от физическо и психическо напрежение. Пълно възстановяване на ищеца не може да настъпи, тъй като се касае за хронично заболяване на коронарното кръвообръщение. Стентирането на коронарните артерии и медикаментозното лечение

подобряват състоянието на болния, без да може да се постигне пълно излекуване. Вещото лице е констатирало, че ищецът страда от нарушена мастна обмяна, което е предпоставка за развитие на атеросклероза, включително и на коронарните артерии. Има наличие на рискови фактори – тютюнопушене и фамилна обремененост. Към 16.06.2021 г., когато ищецът е получил клинична изява на скритото /латентно съществуващо/ до този момент коронарно увреждане, основен провокиращ фактор се явява нервно-психическото напрежение от воденото наказателно производство и в частност подадения протест от Прокуратурата срещу оправдателната присъда. Според вещото лице е налице причинно-следствена връзка между наказателното преследване и получения от ищеца остър миокарден инфаркт, но същата е опосредствана от фамилна обремененост, рисков фактор – тютюнопушене и нарушена мастна обмяна. В съдебно заседание вещото лице пояснява, че установеното стеснение на коронарните съдове, не може да се получи за часове или дни, а настъпва постепенно с годините. Силният стрес, психо-емоционалното напрежение, води до физиологично стеснение, отделя се адреналин, настъпва допълнително стеснение, при което се стига до декомпенсация и до получаване на инфаркт. Според вещото лице протестът на Районна прокуратура е довел до повишена психо-емоционална активност, като за получаване на миокарден инфаркт не е задължително да има физическо и психо-емоционално натоварване. Няма медицински документи, че ищецът е бил лекуван от сърдечно-съдови заболявания, в епикризите и решенията на ТЕЛК не е споменато да страда от високо кръвно налягане.

Според показанията на разпитаната свидетелка Л. Р., съжителка на ищеца, в началото, когато бил привлечен като обвиняем в престъпление, той не можел да повярва, че му се случва, тъй като не бил извършил такова деяние. Фактът, че е обвинен за нещо, което не е извършил, променил неговото емоционално състояние, станал подтиснат, не искал да вижда никого, за да не обяснява какво се случва. Искал да не се разгласява, че има повдигнато обвинение, но в малкия град няма как да остане тайна. Затворил се в себе си, станал раздразнителен. Не можел да спи, станал много тревожен, избухлив, започнали често да се карат. След като съдът го обявил за невинен, М. се надявал да няма протест от Прокуратурата и да може да изчисти името си. Имал електронен достъп и всеки ден следял за делото си. В последния възможен момент на срока бил подаден протест, когато го прочел отново

изживял стреса, цяла нощ не могъл да спи. Сутринта трябвало да пътуват, наложило се свидетелката да шофира. Бил подтиснат и следобяд на другия ден получил болки и инфаркт. Благодарение на лечението, фаталните последици били спрени и ограничени, но се наложило да бъде на постоянно медикаментозно лечение. Първоначално не ставал от леглото, минал на специална диета, основно за него се грижели свидетелката и родителите му. Първите шест месеца ги изкарал вкъщи, не излизал никъде. След това започнал да се опитва да възстановява и възвърне ежедневието си ритъм на живот. Преди това нямал оплаквания, спортувал, ходел на лов, имал много физическа активна дейност, не се е оплаквал от високо кръвно, не приемал лекарства. Бил търсен от различни институции и хора за изпълнение на служебните му ангажменти, като човек се раздавал максимално за всяко нещо, който и да се обърне към него. Впоследствие се усетило отдръпване, напрежение, като чуват, че е обвиняем. Затворил се напълно, никъде не ходили, нито имали гости. В момента на може да си възстанови стария начин на живот, при усилено физическо натоварване усеща задъхване и слабост. В периода на досъдебното производство, не е прекъсвал да ходи на работа.

Към исквата молба е приложен приемо предавателен протокол от 31.03.2021 г., от който се установява, че М. е предал огнестрелното си оръжие.

При тази фактическа обстановка съдът прави следните правни изводи:

Правната квалификация на предявения иск е чл. 2, ал. 1, т. 3, пр. 1 ЗОДОВ. Предпоставките за ангажиране на отговорността на държавата, визирани в този текст са повдигане и поддържане на обвинение на лице за извършване на престъпление, и последващо оправдаване на лицето.

В конкретния случай срещу ищеца е повдигнато обвинение за престъпление по чл. 316 вр. чл. 309 НК, по което обвинение впоследствие той е оправдан с решение от 07.10.2021 г. по ВАНД № 169/2021 г. Предметът на разглеждане в настоящото въззивно производство, очертан с оплакванията и исканията на страните във въззивните жалби, касае определянето на размера на обезщетението за неимуществени вреди, които и двете страни считат, че не е в съответствие с нормата на чл. 52 ЗЗД.

Вредите в случая на незаконно обвинение се изразяват в преживяните

негативни емоции и страдания по повод обвинение за деяние, за което впоследствие е отречено от съда да е извършено, емоционални терзания на личността, накърнена чест и достойнство, както и добро име в обществото. В конкретния казус, освен преживяното вътрешно напрежение и безпокойство, се сочи, че е известен в обществото и сред колегите си с високия си морал и професионални качества, и с повдигането на обвинение му е уронен престижа на доблестен и почтен служител, имал притеснения, че би могъл да бъде отстранен от длъжност, наказателното производство се отразило на здравословното му състояние, като той получил остър миокарден инфаркт, което променило коренно живота му. Вредите на общо основание и съобразно принципа, приложим при ангажиране на деликтната отговорност, трябва да са реално настъпили, а не да са предполагаеми, хипотетични негативни изживявания. Тези негативни изживявания следва да са пряка и непосредствена последица от образуваното срещу ищеца наказателно производство – чл. 4 ЗОДОВ.

За определяне размера на дължимото обезщетение справедливостта изисква преценката на редица обстоятелства, които да дадат обективна представа за реално причинените морални вреди, в каква степен и колко продължително са накърнени чувствата на конкретния индивид. Такива обстоятелства са например тежестта на повдигнатото обвинение, продължителността на наказателното преследване, вида и продължителността на мярката за неотклонение, отражението на наказателното преследване върху психическото и физическо здраве на лицето, наличието на други наказателни преследвания спрямо него, личността на ищеца, с оглед степента на засягане на душевния му комфорт в следствие на обвинението, данните за предишни осъждания, начина на живот, ценностна система и обичайна среда на пострадалия, отражението на воденото производство върху личния, обществен и професионалния живот, разгласа и публичност на обвинението. Съдебното минало и наличието на предишни осъждания например следва да бъдат отчетени при преценка личността на ищеца, която, ведно с начина му на живот, интереси, среда, трудова биография, обуславя и интензитета на усещането за накърненото лично достойнство и чувство за справедливост. Освен тези фактори, следва да се отчетат още като база за определяне на справедливото парично обезщетяване и стандарта на живот и средностатистическите показатели за доходите и покупателните възможности

в страната към датата на увреждането, тъй като размерът на обезщетението не може да бъде източник на обогатяване на пострадалия. От значение е и създадения от съдебната практика ориентир, относим към аналогични случаи.

Обсъждайки тези критерии през призмата на конкретния казус следва да се отчетат следните фактори, имащи отношение към определяне справедливия размер на обезщетението: воденото наказателното преследване не е за тежко престъпление по смисъла на чл. 93, т. 7 НК, в съда е внесено предложение за освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание на основание чл. 78а НК, спрямо ищеца няма наложена мярка за неотклонение. След привличането на ищеца като обвиняем, с него освен разпита му като обвиняем, са извършени само две процесуални действия по предявяване на разследването. Първоинстанционното производство е протекло в две съдебни заседания, като едното е отложено по искане на процесуалния представител на обвиняемия, и на двете заседания М. е присъствал лично. Той е оправдан по обвинението още при първоинстанционното разглеждане на делото. Наказателното производство е продължило в разумен срок – по малко от 9 месеца, считано от повдигането на обвинение до влизане в сила на съдебното решение, като съдебната фаза е продължила на две инстанции. Следва да се отчете личността на ищеца – същият не е осъждан, от показанията на разпитаната свидетелка се установява, че бил търсен от различни хора и институции, раздавал се максимално за всяко едно нещо. С оглед на това, негативните изживявания, свързани с повдигнатото обвинение, са се отразили в сериозна степен върху него – не можел да спи, докато течало наказателното производство, станал тревожен, затворил се в себе си. Според свидетелката в малкия град се разчуло за обвинението, усетило се отдръпване и напрежение при социалните контакти.

Същевременно, няма данни обвинението да е получило медиен отзвук, както и да е дало отражение върху професионалния живот на ищеца. В тази насока показанията на разпитаната свидетелка са, че не е прекъсвал да ходи на работа. Тук следва да се отбележи, че обвинението не е свързано с професионалната му дейност, поради което мотивът, изложен в исковата молба, че е дискредитиран в професионално отношение не може да бъде възприет. Ищецът твърди, че в причинна връзка с незаконното обвинение е получил сериозно увреждане на здравето, предвид получения от него

миокарден инфаркт. С оглед заключението на вещото лице и поясненията му в съдебно заседание, предвид обстоятелството, че протестът е подаден в края на работния ден на 14.06.2021 г., а инфарктът е получен на следващия ден от узнаването му /приложена извадка от електронна поща/, както и с оглед свидетелските показания относно реакцията на ищеца при запознаването с протеста, настоящият състав счита, че е налице причинно-следствена връзка между получения миокарден инфаркт и наказателното производство, в частност подадения протест срещу първоинстанционното съдебно решение, но влошаването на здравословното състояние се дължи и на други причини – налично коронарно увреждане от нарушена мастна обмяна, при данни за рискови фактори като фамилна обремененост и тютюнопушене. С оглед на това, макар подаването на протест от страна на прокурора да е провокирало обостряне на състоянието, обяснено от вещото лице с отделения адреналин и допълнителното стеснение на коронарните артерии, това обостряне е овладяно от медикаментозното и инвазивно кардиологично лечение, като неблагоприятните последици в здравословното състояние на ищеца, променили съществено начина му на живот, се дължат на хроничното заболяване на коронарното кръвообръщение и не могат да бъдат свързани пряко с воденото наказателно производство. По тази причина настоящият състав не споделя тезата във въззивната жалба на М., че е налице причинно следствена връзка между воденото наказателно производство и последвалото сериозно и трайно увреждане на здравето, което да продължава и към настоящия момент.

При тези констатации на съда, предвид всички релевантни обстоятелства по делото, преценени и анализирани в съвкупност, съобразявайки, че подаването на протест, наред с другите фактори, е допринесло за получаване от страна на ищеца на остър миокарден инфаркт, както и с оглед създадения от съдебната практика ориентир по аналогични казуси, настоящият състав приема, че обезщетение в размер на 4500 лв. би било справедливо и достатъчно да обезщети неимуществените вреди, причинени на ищеца.

До същият правен извод е достигнал и първостепенния съд, последица от което е потвърждаване на обжалваното решение.

При този изход на спора, направените от въззивника разноси за

остават в негова тежест, не се претендират други разноси.

Водим от горното и на основание чл. 271, ал. 1 ГПК, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 161/11.08.2023 г. по гр.д. № 126/2023 г. на Окръжен съд Габрово.

Решението подлежи на касационно обжалване пред ВКС в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____